

รายงานวิจัย

เรื่อง

พระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์

The Buddhism in the Lao People's Democratic Republic
and Socio-Cultural Changes in Globalisation

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปฤณ นิยมไทย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยวิชาการ

ประจำปี 2559

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ชื่อเรื่อง : พระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์

ชื่อผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปฤณ นิยมไทย

ปีที่แล้วเสร็จ : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในยุคโลกาภิวัตน์ และ (2) การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ที่ได้รับผลกระทบจากพระพุทธศาสนาในเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้การสัมภาษณ์อย่างแบบเจาะจง และใช้การวิจัยเชิงเอกสาร การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบปลายเปิด และการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลักคือพระสงฆ์ สามเณร ครู นักเรียน และประชาชนทั่วไปในหลวงพระบาง

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพระพุทธศาสนาคือความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและกระแสการบริโภคนิยมส่งผลกระทบต่อพระพุทธศาสนา รวมถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ วิถีชีวิตและพฤติกรรมของประชาชนลาวทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว และระดับชุมชน ซึ่งมีแนวโน้มเข้มข้นและรุนแรงเพิ่มขึ้น แต่พระพุทธศาสนาของสปป.ลาวยังมั่นคงและคงความเข้มแข็งอยู่ได้เนื่องจากพระพุทธศาสนายึดหลักทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) มีความยืดหยุ่น มีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย โครงสร้างการบริหารมีเพียงประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ไม่มีการแบ่งแยกนิกายระหว่างมหานิกายกับธรรมยุต การประพฤติปฏิบัติตัวของพระสงฆ์ลาวที่ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และระเบียบวินัยสงฆ์อย่างเคร่งครัดส่งผลต่อศรัทธาและความเชื่อมั่นอย่างยิ่งของประชาชนลาวที่มีต่อวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และ (2) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ได้รับผลกระทบจากพระพุทธศาสนาคือการอพยพย้ายถิ่นของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์เพื่อทำเป็นที่พักให้นักท่องเที่ยวต่างชาติในเขตเมืองหลวงพระบาง มีการลงทุนเพื่อการค้าและธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลาง การแผ่ขยายอิทธิพลของอารยธรรมและวัฒนธรรมตะวันตกส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนลาว แต่ประชาชนลาวก็ยังคงยึดถือและปฏิบัติตามจารีตประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา และยังคงศรัทธาและยึดมั่นหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาควบคู่ไปกับการนับถือผี การถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณีจากรุ่นสู่รุ่นผ่านศรัทธา ความเชื่อ และความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

คำสำคัญ: พระพุทธศาสนา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม โลกาภิวัตน์

Title: The Buddhism in the Lao People's Democratic Republic and Socio-cultural Changes in Globalisation

Researcher: Assistant Professeur Dr. Somprin Niyomthai

Year: 2019

Abstract

The research has two objectives: (1) to examine the factors which affect Buddhism in Lao, (2) to explore the socio-cultural changes, caused by such factors, in Luang Prabang, Lao People's Democratic Republic, in Globalisation era. This research applied the qualitative method, descriptive analysis, purposive sampling method, documentary analysis, participation observation, open-end in-depth interview and focus group discussion were used. The key informants were monks, novices, teachers, students and Lao people in Luang Prabang.

The results showed that (1) factors which affected Buddhism were the advancement in technology and consumerism significantly affecting Buddhism, economic structure, livelihood – both individual, family and community levels, in Lao. Such effects would likely and violently increase. However, the Buddhism in Lao would strongly resist because of its main approach of moderation, flexibility and adaptability to the new era. The Buddhist administrative structure had only the president of the Buddhist public relations of Lao. There were not internal different sects. The discipline among Lao Buddhist priests in the teaching of the Lord Buddha and religious rule and regulation led to peculiar faith among the Lao people in culture, tradition and activities of Buddhism, (2) the changes of socio-cultural structure, caused by such factors, mainly were the immigrations of land lords to build resorts in Luang Prabang to attract foreign tourists led to the increasing number of the middle class as well as the influence of Western countries. The investment in trade and business also had surged. However, people's livelihood and tradition were still well maintained. Lao people had followed the teaching of Lord Buddha and Buddhist practices, although many were animists. The culture and tradition were transferred from one generation to the next through faith in Buddhism and other social elements of Lao.

Keywords: Buddhism, Lao People's Democratic Republic, Socio-Cultural Changes, Globalisation